

แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม
ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

GUIDELINES FOR KNOWLEDGE INTEGRATION OF ART AND
CULTURE OF BUNDITPATANASILPA INSTITUTE IN THE AGE
OF THAILAND 4.0

สิริสกุล เกติมี*

SIRISAKUL KERDMEE

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลจากครู อาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จำนวน 120 คนจาก 19 หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการองค์ความรู้ เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุดอันดับหนึ่ง คือ จัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.33 และอันดับสุดท้าย คือ บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.70

คำสำคัญ : การจัดการความรู้ บูรณาการ องค์ความรู้ วัฒนธรรม ไทยแลนด์ 4.0

*ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม สำนักงานอธิการบดี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Research and Innovation Division, Office of President, Bunditpatanasilpa Institute

Abstract

The purpose of this research was to study guidelines for knowledge integration of art and culture of Bunditpatanasilpa Institute in the age of Thailand 4.0. The research was a survey, collecting data from 120 teachers, educational personnel, and students from 19 units in Bunditpananasilpa Institute that involved knowledge management. The instrument was a questionnaire asking the respondents to express their opinion on guidelines for knowledge integration of art and culture. The data were analyzed for descriptive statistics by using percentage, mean and standard deviation. The results reveal that the first ranked or best practice was generating publicity to communities through art and culture performances. This practice was at a high level with the mean score of 4.33. The last ranking practice was promotion of doing activities with patients, which was at a high level with the mean score of 3.70.

Keywords: Knowledge management, Integration, Knowledge, Culture, Thailand 4.0

บทนำ

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีการจัดการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมและการส่งเสริมสร้างสรรค์ผลงานการจัดการความรู้เพื่อเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่าแก่สังคม เพื่อตอบสนองพันธกิจ มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อมุ่งพัฒนาความรู้และทักษะด้านการผลิตบัณฑิตและด้านการวิจัยและยังครอบคลุมในสาขาทางการศึกษา การเรียนการสอน การบริหารจัดการองค์กร นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ โดยดำเนินการจัดการความรู้ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ปีละประมาณ 20 เรื่อง ตลอด 4 ปีที่ผ่านมา เพื่อพัฒนาการบูรณาการองค์ความรู้ของสถาบันฯ ให้ก้าวทันต่อยุคสมัย และการพัฒนาศักยภาพทางด้านการจัดการองค์ความรู้ที่ชัดเจน ซึ่งปัจจุบันทั้งรัฐบาลและกระทรวงวัฒนธรรม มีการมอบนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ให้แก่หน่วยงานในสังกัดไปพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและอนุรักษ์ไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของไทย

ดังนั้นสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการองค์ความรู้ให้ตอบสนองใน “ยุคไทยแลนด์ 4.0” โดยควรมีการบูรณาการองค์ความรู้ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ทั้งระบบตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาองค์ความรู้ สามารถพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะที่สามารถแข่งขันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดแนวทางดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการวิจัย เรื่อง การบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 มุ่งหวังเพื่อศึกษาการจัดการองค์ความรู้ ทิศทาง และแนวทางในการบูรณาการเพื่อให้อสอดคล้องกับการศึกษาไทยในยุค 4.0 รวมไปถึงการอนุรักษ์รักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของไทย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

วิธีการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาที่ทำการจัดการองค์ความรู้ทั้ง 19 หน่วย จำนวน 120 คน คือ

วิทยาลัยนาฏศิลป์	4 คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย	20 คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด	7 คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์	10 คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี	7 คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา	3 คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี	4 คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี	13 คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง	2 คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง	4 คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช	3 คน

วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่	11 คน
วิทยาลัยช่างศิลป์	3 คน
วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี	3 คน
วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช	4 คน
คณะศิลปนาฏดุริยางค์	3 คน
คณะศิลปศึกษา	4 คน
คณะศิลปวิจิตร	4 คน
สำนักงานอธิการบดี	11 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้ทำวิจัยใช้ในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามพร้อมชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ให้แก่ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาที่ทำการจัดการองค์ความรู้ ทั้ง 19 หน่วย รวมจำนวนทั้งสิ้น 120 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 120 ชุด และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 120 ชุด (ร้อยละ100)

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) แบบสอบถามที่นำมาใช้การศึกษาครั้งนี้ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ช่วยศาสตราจารย์สมภพ เพ็ญจันทร์ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษร เอมโอด วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงหทัย พงศ์ประสิทธิ์ คณะศิลปวิจิตร ในการตรวจสอบความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา ความชัดเจนของข้อคำถาม ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหา และสามารถวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาในครั้งนี้

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 ซึ่งถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพ

ผลการศึกษา

1. สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 120 คน เพศหญิง 60 คน (ร้อยละ 50) เพศชาย 60 คน (ร้อยละ 50) ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 25 ปี 47 คน (ร้อยละ 39.20) และส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นครู อาจารย์ (ร้อยละ 54.20)

2. ลักษณะของศูนย์รวบรวมองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม

ศูนย์รวบรวมองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ทั้ง 19 หน่วยงาน มีลักษณะเป็นห้องสมุด (ร้อยละ 61.70) หน่วยจัดเก็บเอกสาร (ร้อยละ 17.50) ศูนย์สารสนเทศ (ร้อยละ 8.30) ยังไม่มี (ร้อยละ 6.70) และอื่น ๆ (ร้อยละ 5.80) ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. จัดทำเป็นตำราเรียน	4.23	0.80	มาก
2. จัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์	3.80	0.98	มาก
3. จัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชน	4.33	0.80	มาก
4. จัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม	4.27	0.84	มาก
5. จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์	3.78	0.98	มาก
6. บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัย	3.88	0.88	มาก
7. บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วย	3.70	1.03	มาก
8. บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการ	3.80	0.99	มาก
9. สามารถนำองค์ความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชน	4.17	0.82	มาก
10. สามารถนำองค์ความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้น ๆ	4.26	0.77	มาก
รวม	4.02	0.74	มาก

3.1 จัดทำเป็นตำราเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นตำราเรียนได้

3.2 จัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์ได้

3.3 จัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนได้

3.4 จัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถจัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรมได้

3.5 จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์ พบว่า จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์ได้

3.6 บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัย พบว่า บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัยได้

3.7 บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วย พบว่า บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วยได้

3.8 บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการ พบว่า บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการได้

3.9 สามารถนำองค์กรความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชน พบว่า สามารถนำองค์กรความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปสามารถนำองค์กรความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชนได้

3.10 สามารถนำองค์กรความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้น ๆ พบว่า สามารถนำองค์กรความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำองค์กรความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้น ๆ ได้

สรุปและอภิปรายผล

แนวทางในการจัดการการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วย 10 ด้าน ดังนี้

1. ชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชน พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปจัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงวัฒนธรรม ส่งเสริมวัฒนธรรม (2561) นำการแสดงพื้นบ้านไทยไปเผยแพร่ศิลปะการต่อสู้แบบโบราณ หวังแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมสานสัมพันธ์ไทย-จีนให้ต่อเนื่อง ยั่งยืน และสอดคล้องกับกระทรวงการต่างประเทศ (2562) เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยในประเทศญี่ปุ่นโดยบูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงวัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโอซากา และสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฟูกูโอกะ เทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณยิ่งในการอนุรักษ์ผ้าไทย และเป็นการเผยแพร่เอกลักษณ์อันดีงามของประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางยิ่งขึ้นในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นศูนย์กลางในด้านเทคโนโลยีและการออกแบบแฟชั่น โดยการสร้างความนิยมไทยผ่านการแสดงแฟชั่นโชว์ร่วมสมัย นิทรรศการเกี่ยวกับผ้าไทย และการบรรเลงดนตรีไทยร่วมสมัย

2. ศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปจัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีสามารถนำไปจัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม อาทิ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2562) ได้มีโครงการจัดตั้งศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวม จัดเก็บ จัดแสดง และศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้านประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมล้านนา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นศูนย์กลางสำหรับการเผยแพร่ความรู้แก่นักศึกษา นักวิจัย และผู้สนใจที่สำคัญแห่งหนึ่งของภูมิภาค ปัจจุบันศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนาเป็นหน่วยงานภายใต้งานศิลปวัฒนธรรมและชุมชนของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำหน้าที่ในการวิจัย จัดเก็บ และเผยแพร่ความรู้ด้านสถาปัตยกรรมล้านนาและศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องตั้งอยู่ ณ อาคารคุ้มเจ้าบุรีรัตน์ (มหาอินทร์) ซึ่งเป็นอาคารเก่าอายุประมาณ 120 ปี ซึ่งคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่รับบริจาคจากนางสาวเรียงพันธุ์ ทิพยมณฑล และอาจารย์จุลทรรศน์

กิติบุตร เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2544 อาคารคุ้มเจ้าบุรีรัตน์หรือบางท่านเรียกว่า คุ้มกลางเวียง เดิมเป็นของ เจ้าบุรีรัตน์ มหาอินทร์ หลานของเจ้าหลวงคำฝั้น (เจ้าหลวง เชียงใหม่ องค์ที่ 3) สันนิษฐานว่าน่าจะสร้างขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2432-2436 ต่อมาเจ้าน้อย ชมชื่น ณ เชียงใหม่ บุตรชายเจ้าบุรีรัตน์ มหาอินทร์ ได้รับมรดกและเป็นผู้ครอบครองอาคาร ในระหว่างปี พ.ศ. 2437-2489 และสอดคล้องกับมูลนิธิสืบสานล้านนา (2562) โหงเฮียน สืบสานภูมิปัญญาล้านนาเกิดจากความร่วมมือของพ่อครู แม่ครูภูมิปัญญา กลุ่มศิลปวัฒนธรรม พื้นบ้าน องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันวิชาการ และองค์กรชุมชน ที่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัด “งานสืบสานล้านนา” ร่วมกันปีละครั้ง ๆ ละ 4 วัน ในช่วงต้นเดือนเมษายน นับตั้งแต่ปี 2539-2543 เป็นระยะเวลา 5 ปีติดต่อกันโดยมีเป้าหมายร่วมที่สำคัญ คือ การเผยแพร่องค์ความรู้และภูมิปัญญาในด้านต่าง ๆ ของล้านนาที่ได้มีการปรับตัวเพื่อ ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน และนำเสนอกระบวนการสืบทอดองค์ความรู้และ ภูมิปัญญาล้านนาในด้านต่าง ๆ อาทิ ภาษาและวรรณกรรมล้านนา งานศิลปวัฒนธรรม ศีตนาฎการล้านนา งานหัตถกรรมพื้นบ้าน สมุนไพร อาหารพื้นบ้าน ฯลฯ ในปี 2543 หลังจากการจัดงานสืบสานล้านนาครั้งที่ 3 ได้มีคำถามจากเด็กที่มาร่วมงานว่า “ถ้าสนใจ จะเรียนรู้ภูมิปัญญาล้านนาจะเรียนได้ที่ไหน” คณะกรรมการจัดงานพ่อครูแม่ครูได้ไปขอ คำแนะนำจากหลวงพ่อบุญพูนพจนวรรณา วัดเจดีย์หลวง จังหวัดเชียงใหม่ ท่านให้แง่คิด ว่าการสืบสานภูมิปัญญานั้นไม่ใช่ทำแค่ปีละครั้ง ๆ ละ 4 วัน แต่ต้องทำตลอดเวลา ต้องทำ ทุกลมหายใจ ท่านเปรียบเทียบการสืบสานภูมิปัญญาเหมือนสายน้ำไหล หากน้ำเก่าไหลไป น้ำใหม่ ไม่ไหลมา ก็เป็นน้ำแห้ง สายน้ำแห้ง หากน้ำเก่าไม่ไหลไป น้ำใหม่ไม่ไหลมา ก็เป็นน้ำเน่า แม่น้ำจะยังคงเป็นแม่น้ำ เมื่อน้ำเก่าไหลไป น้ำใหม่ไหลมาทดแทนสืบเนื่องกันไป จึงส่งผลให้ เกิดการตั้งโหงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนาขึ้น ปัจจุบันโหงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา ได้ดำเนินงานกิจกรรมสืบสานภูมิปัญญามาจนเป็นที่ยอมรับขององค์กร หน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น ในขณะที่โหงเฮียนเองก็ยังมีข้อจำกัดในด้านบุคลากรและทุนปัจจัยเพื่อใช้ในการ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้นโดยลำดับ ทางคณะกรรมการบริหารโหงเฮียนสืบสาน ภูมิปัญญาล้านนาจึงได้ดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้ง “มูลนิธิสืบสานล้านนา” เพื่อสร้างฐานที่ มั่นคงในการสืบสานภูมิปัญญาในระยะยาวและได้รับอนุญาตจัดตั้งเรียบร้อยแล้วในวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2556 เกือบสี่ปีที่โหงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนาได้ดำเนินการสืบทอด องค์ความรู้และภูมิปัญญาสู่เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจ สนับสนุนการจัด

กิจกรรมสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาล้านนาของกลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา สนับสนุนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาของพ่อครูแม่ครู จัดตั้งกองทุนสวัสดิการพ่อครูแม่ครู ตลอดจนได้มีการพัฒนาหลักสูตร 3 ระดับ คือ หลักสูตรเรียนรู้ภูมิปัญญาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรเรียนรู้ภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาอาชีพ และหลักสูตรครูภูมิปัญญารุ่นใหม่

3. หลักสูตรของหน่วยงาน พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้น ๆ อยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (2562) ที่จัดตั้งหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา วัฒนธรรมศึกษาเพื่อการพัฒนา จุดประสงค์เฉพาะมุ่งสร้างบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในอัตลักษณ์ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นรวมทั้งปรับใช้คุณค่าทางวัฒนธรรม ให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ให้มีความสำคัญกับการศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น อย่างเป็นองค์รวม (Holistic) เพื่อทำความเข้าใจพัฒนาการทางสังคมวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ในยุคโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะอาณาบริเวณแอ่งสกลนคร (อีสานตอนบน) อนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงและอาเซียน และสอดคล้องกับ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2562) ที่มีการจัดตั้งหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาลุ่มน้ำโขงศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) มุ่งผลิตมหาบัณฑิตให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขงอย่างถ่องแท้และลุ่มลึก และมีความสามารถในการวิจัย การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ และการประยุกต์ใช้ องค์ความรู้เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบันของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ทางด้านสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ชาติพันธุ์ ภาษาและวรรณกรรม ปรัชญาและศาสนา โดยยึดหลัก คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณนักวิจัย พร้อมทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

4. ตำราเรียน พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปจัดทำเป็นตำราเรียนอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นตำราเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหนังสือระนาดเอกของ วันกวี สุดใจ (2552) หนังสือระนาดเอก แบบฝึกหัดสำหรับฝึกทักษะการตีระนาดเอกให้แม่นยำ เริ่มตั้งแต่การไล่เสียงไปจนถึงการฝึกความชำนาญ รวมถึง การตีแบบข้ามโน้ตระยะต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนได้รวบรวมจากประสบการณ์ที่เคยฝึกมา ถ้ามได้ จากครูหรือผู้รู้หลาย ๆ ท่าน และที่ผู้เขียนได้คิดขึ้นมา เพื่อเป็นแบบฝึกหัดสำหรับนำไปใช้ในการตีระนาดเอก เนื่องจากการเล่นดนตรีไทยนั้นบางเพลงจะมีท่วงทำนองที่ค่อนข้างยาก

จึงต้องใช้ความชำนาญและความคล่องตัวในการบรรเลง หากมองข้ามการฝึกแบบฝึกหัดไป อาจเกิดปัญหาในการบรรเลงได้ และสอดคล้องกับหนังสือซออุ ตีรานนท์ จิโรจจารวัฒน์ (2552) หนังสือซออุเป็นแนวทางในการฝึกบรรเลงซออุให้แก่ผู้ที่มีความสนใจ และผู้ที่ต้องการช่วยอนุรักษ์ศิลปะการแสดงแขนงหนึ่งของไทย นอกจากให้ความบันเทิงแล้วยังช่วยให้มีสมาธิเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย สื่อการสอนชุดนี้ จึงเปรียบได้กับประตูบานแรกที่พร้อมเปิดต้อนรับทุกท่านเข้าสู่โลกแห่งเสียงดนตรีไทย ความสนุกสนานในการฝึก และได้รับประโยชน์จากสื่อการสอนชุดนี้

5. สามารถนำองค์ความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชน พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชนอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปสร้างรายได้แก่ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) (2562) ซึ่งสนับสนุนให้ชาวบ้านชุมชนบ้านท่าเรือซึ่งส่วนใหญ่ทำนาเป็นอาชีพหลัก ผลิตเครื่องดนตรีพื้นเมืองและทอผ้าไหมเป็นอาชีพเสริม โดยรวมกลุ่มกันผลิตและจำหน่ายในรูปของวิสาหกิจชุมชน สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านมีชีวิตความเป็นอยู่แบบพอกินพอใช้ มีการปลูกพืชผักสวนครัวไว้เก็บกิน ช่วยลดรายจ่ายภายในครัวเรือน นอกจากนั้นชาวบ้านยังรวมตัวกันบริหารจัดการขยะและรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน โดยจัดตั้งเป็นเงินกองทุนของชุมชน จนชุมชนบ้านท่าเรือตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ได้รับรางวัลถ้วยพระราชทานจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งจุดเด่นของชุมชนบ้านท่าเรือ ได้แก่ การผลิตเครื่องดนตรีอีสานพื้นบ้าน เช่น แคน พิณ โหวด กลุ่มศิลปาชีพทอผ้าไหม และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมชาวไทย-อีสาน เป็นต้น และสอดคล้องกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (2562) ได้จัดทำโครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industry Village: CIV) ขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 จวบจนถึงปัจจุบัน เพื่อดึงอัตลักษณ์ของชุมชนผสมผสานกับการใช้องค์ความรู้การสร้างสรรค์และวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นผนวกกับองค์ความรู้เทคโนโลยี สร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์และบริการ เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บูรณาการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ นำเสนอภาพลักษณ์ของประเทศไทยในมุมมองใหม่ที่แตกต่าง เน้นคุณค่าที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านวิถีความเป็นไทย เพื่อขยายฐานการท่องเที่ยวจากเมืองหลักไปเมืองรอง เพื่อเพิ่มรายได้แก่ชุมชน ยกกระดับคุณภาพชีวิตของ

ผู้สูงอายุที่อยู่ติดบ้านในต่างจังหวัด ลดปัญหาความหนาแน่นของประชากรเข้ามาหางานทำ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก

6. บุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ พบว่า สามารถนำองค์ความรู้มา บุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุในระดับมาก คือ องค์ความรู้ที่มีอยู่สามารถ นำมาบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดสตูล (2562) องค์การบริหารส่วนตำบลควนสตอ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดย กองสวัสดิการสังคมและการเกษตร ร่วมกับศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ ผู้สูงอายุตำบลควนสตอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบุ่งปะโหลด โรงพยาบาล ควนโดน กลุ่มสตรี อสม. และกลุ่มอาชีพตำบลควนสตอ จัดงานคืนความสุขให้ผู้สูงอายุตาม โครงการ “ชีวิตสดใส วัยสูงอายุ” เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นบูรณาการทุกภาคส่วน เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคีเครือข่าย ได้แก่ กิจกรรมการแข่งขันกีฬาผู้สูงอายุ เช่น ฟุตบอล เปตอง ชักเย่อ กอล์ฟพิศดาร กิจกรรมอบรม ความรู้ กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ เช่น การจำหน่ายสินค้าจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ การแข่งขัน สานโคระจำปาตะ การแข่งขันทำขนมมรายา การนวดแผนไทย รวมถึงกิจกรรมถ่ายทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยผู้สูงอายุสอนทำขนมต้มจากใบมะพร้าว ใบกะพ้อแก่กลุ่มสตรี เด็กและ เยาวชน มอบเกียรติบัตรให้แก่ผู้สูงอายุดีเด่นในสาขาต่าง ๆ และสอดคล้องกับเทศบาลตำบล เชียงดอย (2562) จัดทำโครงการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุและพัฒนาคุณภาพชีวิต (โรงเรียนชราบาลวุฒิวิทยาลัย) เพื่อจัดกิจกรรมการอบรมระยะยาวให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ ทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ การส่งเสริมอาชีพ วัฒนธรรมภูมิปัญญา และเทคโนโลยี เพื่อสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถนำความรู้ที่ได้จากโครงการไป ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และเพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ เทศบาลตำบลเชียงดอยให้เกิดความยั่งยืน เช่น เพื่อเพิ่มความรู้ให้แก่ผู้สูงอายุด้านภูมิปัญญา วัฒนธรรม สร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถนำความรู้ที่ได้จาก โครงการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน พัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุใน พื้นที่เทศบาลตำบลเชียงดอยให้เกิดความยั่งยืนภูมิปัญญาท้องถิ่นและการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน การทำโลชั่นสมุนไพร วัฒนธรรมภูมิปัญญาล้านนา การทำตุ๊กล้านนา สมุนไพร ตะไคร้หอมไล่ยุงและประโยชน์ของสมุนไพร การสืบทอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การจักสาน ไม้ไผ่ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ฯลฯ

7. ต้าราเชิงพาณิชย์ พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปจัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์อยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำมาจัดทำตำราเชิงพาณิชย์ซึ่งสอดคล้องกับ พิภข สอนโย (2559) จัดทำหนังสือ “โน้ตเพลงไทยสำหรับบรรเลงจะเข้” โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมองเห็นโครงสร้างเพลง ลักษณะทำนองอย่างเป็นรูปธรรม เข้าใจเพลงได้เร็วขึ้น เพื่อช่วยประหยัดเวลาในชั้นเรียนและยังสามารถใช้ทบทวนด้วยตนเอง บทเพลงที่นำมาเรียบเรียงในเล่มยึดตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยชั้น 7 พ.ศ. 2553 สำหรับเครื่องสายจำนวน 27 เพลง โดยยกเว้นเพลงที่ซ้ำกับเกณฑ์ฯ ชั้นก่อน ตอนท้ายเล่มได้แนบแผ่นซีดีบันทึกการบรรเลงจะเข้ เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับผู้เริ่มเรียนปฏิบัติจะเข้ และสอดคล้องกับถาวร สิกขโกศล (2559) จัดทำหนังสือ “เจ้ายุทธจักรดนตรีไทย” นำเสนอเรื่องราวของยอดฝีมือในยุทธจักรดนตรีไทยและความจริงเบื้องหลังการประชันระนาดเอกในภาพยนตร์ “โหมโรง” เรื่องราวของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แหม่ม สุนทรสาทิน) ตัวตนจริงของ “ขุนอินทร์” เรื่องพระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ตัวตนจริงของครูเทียน นั้นปรับปรุงเพิ่มเติมจากบทความที่เขียนลงนิตยสารศิลปวัฒนธรรม เรื่องราวครูหลวงประดิษฐไพเราะ โดยได้เขียนเรื่องของพระประดิษฐไพเราะ (ครูมีแขก) เพราะเป็นบุคคลสำคัญของดนตรีสำนักประดิษฐไพเราะ เรื่องของครูช้อย สุนทรวาทิน อัจฉริยะศิลปินดนตรีตาบอดและครูท่านอื่นอีกทั้งเรื่องอื่น ๆ รวมอยู่หลากหลาย อ่านสนุก น่าสนใจ เหมาะสำหรับครู นักศึกษาวิชาดนตรีไทย และผู้สนใจทุกคน

8. บุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการ พบว่า สามารถนำองค์ความรู้มาบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำมาบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการ ซึ่งสอดคล้องกับธนาคาร ยูโอบี จำกัด (มหาชน) (2562) “ศิลปะจากผู้พิการทางสายตา สร้างคุณค่าส่งต่อเพื่อสังคม” เริ่มน่าสนใจขึ้นทันทีที่เราเห็นชิ้นงานศิลปะที่สร้างสรรค์โดยสองมือของผู้พิการทางสายตา ผู้พบเห็นต่างประทับใจและเริ่มตั้งคำถามกับขั้นตอนการสร้างชิ้นงานภายใต้ โครงการ UOB Please Touch หรือ “โครงการกรุณาสัมผัส” ที่ทางธนาคารยูโอบี (ไทย) ได้ร่วมกับ บริษัทกล่องดินสอ จัดขึ้นในปี 2559 และดำเนินโครงการต่อเนื่องทุกปีจนถึงปัจจุบันนับเป็นอีกหนึ่งโครงการที่ช่วยส่งเสริมทักษะความรู้ด้านศิลปะให้แก่ผู้พิการทางสายตา สร้างโอกาสสู่การเป็นศิลปินอาชีพได้มาเข้าร่วมเวิร์คช็อป “ศิลปะสัมผัสได้” กิจกรรมในโครงการกรุณาสัมผัส ที่นอกจากจะเพิ่มความรู้และทักษะให้ผู้พิการทางสายตาอายุระหว่าง 10-60 ปี ที่มี

ความสนใจด้านศิลปะแล้ว ความพิเศษที่เพิ่มขึ้น คือ ทุกชิ้นงานจากทุกการสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้พิการทางสายตาคงนำไปส่งต่อให้กับผู้อื่นก่อให้เกิดประโยชน์ นับเป็นสิ่งที่สร้างคุณค่าทางจิตใจให้กับกลุ่มคนรักงานศิลป์ที่อยู่ในโลกมีดนี้ได้อย่างมาก นับเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมในปีนี้ได้เลยก็ว่าได้ และสอดคล้องกับ องค์การอนามัยโลก (2562) “การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน แนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน” วัฒนธรรมและศิลปะ มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมมีความสำคัญต่อการเติบโตและพัฒนาการส่วนบุคคล เพราะเป็นการช่วยให้บุคคลเกิดอัตลักษณ์ ทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองมีสมรรถภาพและยังเป็นโอกาสที่คนพิการได้สร้างสรรค์เพื่อสังคม องค์ประกอบด้านสังคมชี้ให้เห็นอุปสรรคที่กั้นขวางไม่ให้คนพิการสามารถเข้าร่วมในแง่มุมทางวัฒนธรรมและศิลปะของครอบครัวและชุมชนของตนพร้อมทั้งเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยังพิจารณาบทบาทของวัฒนธรรมและศิลปะในการยืนหยัดท้าทายจากการถูกประณามและการกีดกันต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับคนพิการ และส่งเสริมให้เกิดความหลากหลาย ครอบคลุมและมีส่วนร่วม ลักษณะของการเข้าร่วมคนพิการสามารถเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตด้านวัฒนธรรมและศิลปะของครอบครัวและชุมชนได้หลายลักษณะด้วยกัน กล่าวคือ คนพิการสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและศิลปะในเชิง “รุก” คือ มีบทบาทในฐานะเป็นผู้ผลิต ผู้กำกับ ผู้เขียนและผู้แสดง หรือมีส่วนร่วมกิจกรรมในเชิง “รับ” คือเป็นผู้ชมละคร ภาพยนตร์ หรือเป็นผู้สวมใส่ชุดพื้นเมือง เป็นต้น

9. จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์ พบว่า สามารถนำองค์ความรู้จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์อยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) CEA (สุวิทย์ วงศ์จิรวาณิชย์, 2562) โครงการ Craftsman Shift 2019 หลักสูตรบ่มเพาะ 30 ผู้ประกอบการที่ต้องการเพิ่มมูลค่า คุณค่าและช่องทางการตลาดให้ผลิตภัณฑ์คราฟต์ของไทยเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งกระแสการบริโภคงานหัตถกรรม (Craft) หรืองานฝีมือคนไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของผู้ประกอบการที่นำรากเหง้างานช่างฝีมือภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนไทยมาปรับแนวคิด พลิกวิธีการกระบวนการออกแบบเพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองไลฟ์สไตล์ของผู้ใช้ในยุคดิจิทัลได้อย่างลงตัว เช่น “โยธกา” แบรินด์เฟอร์นิเจอร์โดยคุณสุวรรณ คงขุนเทียน ที่นำงานสานผักตบชวามาพัฒนาต่อยอดเป็นเฟอร์นิเจอร์ “Korakot” โดย กรกต อารมย์ดี กับการนำภูมิปัญญาการทำว่าจฬา

ที่เรียนรู้จากคุณปู่ พัฒนาเป็นของแต่งบ้าน งานออกแบบเฟอร์นิเจอร์ รวมไปถึงการสร้างอาคารไม้ไผ่ขนาดใหญ่กับ The Buffalo Café ที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) CEA (สมคิด อเนกทวีผล, 2562) ปั้น “ดินกระดาษ” สู่ของแต่งบ้านหลากหลาย กับ 103Paper ซึ่งชื่อแบรนด์ “103Paper” มาจากรหัสประจำตัวนักศึกษาของ วิทยา ชัยมงคล เจ้าของแบรนด์ ซึ่งตั้งใจไว้ตั้งแต่สมัยนั้น ว่าถ้ามีกิจการเป็นของตัวเองจะใช้เลขนี้เป็นชื่อแบรนด์เพื่อระลึกถึง “ช่วงเวลาที่ดีที่สุดช่วงหนึ่งของชีวิต” ส่วนคำว่า paper ก็บ่งบอกถึงวัตถุดิบของผลิตภัณฑ์ก็คือกระดาษนั่นเอง ครั้งแรกที่ผลิตภัณฑ์ 103Paper ออกขาย คือ ในตลาดนัดแห่งหนึ่งที่มีแนวทางทางการตลาดที่มีความเฉพาะตัว ซึ่งผลการตอบรับนั้น วิทยาเผยว่า “ค่อนข้างน่าพอใจ” แต่กลุ่มเป้าหมายลูกค้ายังไม่ชัดเจนมากนัก จากนั้นจึงเริ่มเปลี่ยนแนวทาง โดยการเริ่มส่งผลงานเข้าประกวด แม้การส่งผลงานครั้งแรกจะยังไม่ได้รับรางวัล แต่กลับทำให้ได้พบจุดเปลี่ยน คือได้ร่วมจัดแสดงผลงานในโครงการที่มีผู้คนให้ความสนใจและให้การยอมรับ จึงส่งผลงานเข้าประกวดได้รับรางวัลต่าง ๆ จากหลากหลายหน่วยงาน รวมถึงร่วมงานออกร้านกับหน่วยงานของกรมส่งเสริมการค้าส่งออก และหน่วยงานอื่น ๆ อีกหลายช่องทางประชาสัมพันธ์ ผ่านกลุ่มหน่วยงานของรัฐหรือกิจกรรมส่งเสริมธุรกิจ SME ของเอกชนต่าง ๆ เป็นหลัก เป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่ค่อนข้างแข็งแรง ให้ความน่าเชื่อถือแก่กลุ่มเป้าหมายได้ดี และยังสามารถต่อยอดให้สามารถนำข้อมูลส่วนนี้ในการประชาสัมพันธ์ช่องทางส่วนตัว เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม โลก หรือช่องทางอื่น ๆ ได้อีกด้วย

10. บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วย พบว่า สามารถนำองค์ความรู้มา บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ที่มีอยู่สามารถนำมาบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วย สอดคล้องกับ ปัญญา ไช่มุก (2562) สสส. และทีมผู้จัดงานได้เลือก “โชน” มาเป็นการแสดงในพิธีเปิดเพื่อต้องการสื่อให้เห็นว่าโชนไม่ใช่เพียงแค่ศิลปะประจำชาติไทย แต่ยังเป็นรูปแบบกิจกรรมทางกาย (Physical Activity) ที่น่าสนใจ เนื่องจากรูปแบบ “การเล่นโชน-การรำโชน” นั้น ในทางวิทยาศาสตร์ ถือว่าช่วยในเรื่องการบริหารร่างกายและกล้ามเนื้อได้เป็นอย่างดี นับเป็นส่วนผสมลงตัวระหว่างศาสตร์และศิลป์ “การแสดงท่วงท่าของโชน ผู้สวมบทบาทต้องอาศัยกำลังกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ เพื่อแสดงออกผ่านท่วงท่าต่าง ๆ ของตัวละคร ซึ่งกว่าที่ตัวละครเหล่านี้จะขึ้นเวทีทำการแสดงได้ก็ต้องผ่านการฝึกฝนอย่างหนัก โดยผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงเท่านั้น จึงจะแสดง

โขนได้” ตัวละครในโขน ตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ และตัวลิงนั้น แต่ละตัวละครมีท่าทางลีลาที่ผสมผสานความอ่อนช้อยและเข้มแข็ง ในทางวิชาการสามารถจำแนกท่วงท่าเหล่านี้ตาม “ระดับความหนักเบาของการเคลื่อนไหว” ได้ครบทั้ง 3 ระดับ นั่นคือ ระดับเบา ปานกลาง และหนัก โดยพิธีเปิดครั้งนี้ทางผู้จัดหยิบยกโขนตอน “ยกรบ” มาจัดแสดง ซึ่งเป็นหนึ่งในตอนที่เต็มไปด้วยชั้นเชิงลีลาท่ารำที่ประณีตงดงาม มีเรื่องราวการต่อสู้ที่เป็นเอกลักษณ์ “ออกกำลังกายด้วยโขน” เริ่มที่เด็ก ซึ่งการสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนฝึกโขนจะช่วยลดพฤติกรรมเนือยนิ่ง ลดการติดมือถือหรือลดการใช้ชีวิตหน้าจอให้กับบุตรหลานได้ ดังนั้น การสนับสนุนเด็ก ๆ ฝึกโขนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และสอดคล้องกับ เจษฎา อานิล (2562) อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมชีวการแพทย์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงประโยชน์การออกกำลังกายในการฝึกโขนว่า การแสดงโขนโดยทั่วไป เป็นการประยุกต์ใช้ทักษะทางร่างกาย การรับรู้ และประสาทสัมผัส ซึ่งถ้าพูดในเชิงสุขภาพแล้ว โขนเป็นกิจกรรมทางกายที่มีประโยชน์มาก เห็นได้จากผู้ที่แสดงโขนนั้นต้องใช้ร่างกายผ่านท่าทางของตัวละคร ทั้งตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ ตัวลิง มีการวัดผลในเชิงวิทยาศาสตร์ และเชิงสถิติ มีผลจากการ “วัดค่ากายและค่าสมอง” ด้วย ทั้งนี้ เรื่อง “การวัดผล” เพื่อหาค่าทางกายและสมองนั้น แต่ละตัวละคร แต่ละท่วงท่ามีการเคลื่อนไหวร่างกายแตกต่างกัน เช่น ตัวลิงเป็นตัวละครที่มีท่าทางการเคลื่อนไหวมาก โดยเฉพาะบริเวณขามีค่าการเคลื่อนไหวร่างกาย หรือค่า PA สูงกว่าตัวละครอื่น และมีค่าทางสมอง หรือ Brain Activity สูงมากเช่นกัน ส่วนตัวละครอื่น ๆ อย่างตัวพระแม้จะมีการเคลื่อนไหวไม่ค่อยมาก ทำให้ค่า PA ออกมาน้อยกว่าตัวลิงเล็กน้อย แต่ในส่วนค่าทางสมองที่วัดได้มีค่าที่สูงกว่าตัวลิง เนื่องจากมีการใช้ท่าทางที่ซับซ้อน และใช้กล้ามเนื้อร่างกายหลายส่วน ขณะที่ตัวนางและตัวยักษ์ ค่าการเคลื่อนไหวร่างกายหรือค่า PA กับค่าทางสมองนั้น ค่าที่วัดได้อยู่ในเกณฑ์กลาง ๆ ทั้งนี้และทั้งนั้น โขนนอกจากเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพกายแล้ว ยังช่วยให้สมองส่วนต่าง ๆ ทำงานได้ดียิ่งขึ้นด้วย ทุกตัวละครถ้ามีการเคลื่อนไหว 1 ครั้ง ทำให้สมองมีการประสานงานหลายส่วน หลัก ๆ เป็นสมองที่ควบคุมส่วนเคลื่อนไหว ตามมาด้วยสมองที่ควบคุมในเรื่องของการฟัง เพราะการแสดงโขนต้องฟังและจับจังหวะด้วย สุดท้ายคือสมองที่ควบคุมการทรงตัว ดังนั้น จึงพูดได้ว่าโขนดีต่อกายแล้วยังดีต่อการพัฒนาระบบสมองด้วย เหล่านี้เป็นอีกหนึ่งกรณีทศวรรษแห่งโขนการแสดงรูปแบบนี้ทั้งเป็นนาฏศิลป์ชั้นสูง และยังสามารถช่วยให้สุขภาพดีได้ด้วย

สรุป องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จำนวนมากเป็น องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมอันมีค่าของชาติ ซึ่งไม่มีหน่วยงานใดในประเทศจะมีได้มากขนาดนี้ และองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ยังสามารถบูรณาการเข้ากับยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้อย่างดีเยี่ยม หรือกล่าวได้ว่า “องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เข้าได้กับยุคไทยแลนด์ 4.0” เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นแนวทางการบูรณาการในรูปแบบใด สามารถผสมผสานกันได้เป็นอย่างดี ดูได้จากผลการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการบูรณาการไว้ 10 ข้อ ผลที่ออกมาทุกข้ออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ยังสามารถพัฒนาต่อยอดไปใช้ประโยชน์ได้อีกมากมาย และยังคงสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของชาติไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 เฉพาะจงเจาะลงไปแต่ละแนวทาง เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ต่อไป

รายการอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2562). หมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industry Village: CIV). [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 เมษายน 2562. เข้าถึงจาก <https://www.dip.go.th/th/news/thumb/2018-06-14-03-26-18>
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2562). โครงการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยในประเทศญี่ปุ่น. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก <https://bit.ly/2CqUtj5>
- กระทรวงวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2561). ข่าวประชาสัมพันธ์ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2561. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงจาก <https://bit.ly/2ATItGd>
- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2562). หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาลุ่มน้ำโขงศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559). [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงจาก <https://bit.ly/305u7LC>

- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. (2562). **หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษาเพื่อการพัฒนา**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงจาก <http://hms.snru.ac.th/topics/785>
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2562). **ศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนา**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงจาก <https://bit.ly/2Wh3xhw>
- เจษฎา อานิล. (2562). **ภูมิปัญญาไทยกับสุขภาพ : โชน**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก <https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail/Craft>
- ถาวร สิกขโกศล. (2559). **เจ้ายุทธจักรดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- เทศบาลตำบลเชิงดอย. (2562). **โครงการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุและพัฒนาคุณภาพชีวิต (โรงเรียนชราบาลวุฒิวิทยาลัย)**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก http://www.cheongdoi.go.th/img_update/download/64_353_project1.pdf
- ธนาคารยูโอปี จำกัด (มหาชน). (2562). **ศิลปะจากผู้พิภกรทางสายต่า สร้างคุณค่าส่งต่อเพื่อสังคม**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก <https://bit.ly/20IKUEM>
- ปัญญา ไช้มุก. (2562). **ภูมิปัญญาไทยกับสุขภาพ : โชน**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก <https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail/Craft>
- พิภช สอนโย. (2559). **โน้ตเพลงไทยสำหรับบรรเลงจะเข้**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มูลนิธิสืบสานล้านนา. (2562). **โฮงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงจาก <http://lannawisdoms.in.th/>
- วันกวี สุดใจ. (2552). **หนังสือขนาดเอก**. กรุงเทพฯ: เอ็มไอเอส.
- ศิริานนท์ จิโรจจารุวัฒน์. (2552). **หนังสือข่อย**. กรุงเทพฯ: เอ็มไอเอส.
- สมคิด อเนกทวีผล. (2562). **ปั้น “ดินกระดาษ” สู่ของแต่งบ้านหลากหลายกับ 103Paper**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก <https://bit.ly/38XtTtV>
- สุวิทย์ วงศ์จิวราพาณิชย์. (2562). **Craft ไทย Craft อย่างไร**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก <https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail/Craft>

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(กปร.). (2562). ชุมชนบ้านท่าเรือ. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 เมษายน 2562.
เข้าถึงจาก <https://bit.ly/302Wjie>

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสตูล. (2562). โครงการ “ชีวิตสดใส วัยสูงอายุ”.
[ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562. เข้าถึงจาก <https://bit.ly/3eoN4Oc>
องค์การอนามัยโลก. (2562). การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน แนวทางการฟื้นฟู
สมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562.
เข้าถึงจาก <https://bit.ly/2DF6KRD>